

Lineaarialgebra ja matriisilaskenta I
Helsingin yliopisto, matematiikan ja tilastotieteen laitos
Kurssikoe 21.10.2015

Koeaika on 2,5 tuntia. Kokeessa ei saa käyttää laskinta eikä taulukkokirjaa.

1. (a) Kuinka monta ratkaisua yhtälöryhmällä on, jos yhtälöryhmän matriisi saadaan alkeisrivitoimituksilla muotoon

$$\text{i. } \left[\begin{array}{ccc|c} 7 & -5 & 0 & 5 \\ 0 & 1 & 6 & 4 \\ 0 & 0 & -3 & 15 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{array} \right] \quad \text{ii. } \left[\begin{array}{ccc|c} 1 & 3 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 4 & -4 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \end{array} \right] ?$$

- (b) Kuinka monta ratkaisua on yhtälöryhmällä, jonka kerroinmatriisi on $\begin{bmatrix} 1 & -1 \\ 2 & -4 \end{bmatrix}$?

2. (a) i. Selitä omin sanoin, mitä ominaisvektorit ovat. Mitä matriisilla kertominen tekee kyseisen matriisin ominaisvektoreille?
 ii. Osoita, että $\bar{v} = (1, -2)$ on matriisin

$$A = \begin{bmatrix} -5 & -4 \\ 8 & 7 \end{bmatrix}$$

ominaisvektori. Mikä on sitä vastaava ominaisarvo?

- (b) Keksi kaksi eri vektoria $\bar{p} \in \mathbb{R}^2$, joilla suora $\{\bar{p} + t(-3, 2) \mid t \in \mathbb{R}\}$ on vektorin virittämä aliavaruus. Perustele vastauksesi.

3. (a) Anna esimerikki vektoreista $\bar{v}_1, \bar{v}_2$ ja $\bar{v}_3$, joille pätevät seuraavat ehdot:

- Jono $(\bar{v}_1, \bar{v}_2, \bar{v}_3)$ on sidottu.
- Mitkään kaksi vektoreista $\bar{v}_1, \bar{v}_2$ ja $\bar{v}_3$ eivät ole yhdensuuntaisia.

Perustele vastauksesi.

- (b) Halutaan selvittää virittävätkö vektorit $\bar{w}_1, \bar{w}_2, \bar{w}_3$ ja $\bar{w}_4$ avaruuden $\mathbb{R}^3$. Kun tutkitaan, onko vektori $(a_1, a_2, a_3) \in \mathbb{R}^3$ edellä mainittujen vektorien lineaarikombinaatio, päädytään yhtälöryhmään, jonka matriisi saadaan alkeisrivitoimituksilla muotoon

$$\left[\begin{array}{cccc|c} 1 & -7 & 4 & 0 & -a_1 - 4a_3 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & 2a_1 - a_2 + a_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & a_1 \end{array} \right].$$

Virittävätkö vektorit avaruuden $\mathbb{R}^3$? Selitä päättelysi vaiheet huolellisesti.

4. Oletetaan, että $\bar{v}, \bar{w} \in \mathbb{R}^n$ ja $\bar{w} \neq \bar{0}$. Määritelmän mukaan vektorin $\bar{v}$ projektio vektorin $\bar{w}$ virittämälle aliavaruudelle on sellainen vektori $\bar{p} \in \mathbb{R}^n$, että

- vektori $\bar{p}$ on yhdensuuntainen vektorin $\bar{w}$ kanssa
- vektori $\bar{v} - \bar{p}$ on kohtisuorassa vektoria $\bar{w}$ vastaan.

- (a) Yksi seuraavista on projektion $\text{proj}_{\bar{w}}(\bar{v})$ kaava ja loput eivät. Mikä on oikea kaava? Miksi muut vaihtoehdot eivät käy? Perustele kaikki vastauksesi käyttäen projektion määritelmää.

$$\frac{\bar{v} \cdot \bar{w}}{\bar{w} \cdot \bar{w}} \bar{v} \quad \frac{\bar{v} \cdot \bar{w}}{\bar{w} \cdot \bar{w}} \bar{w} \quad (\bar{v} \cdot \bar{w}) \bar{w}$$

- (b) Merkitään $\bar{v} = (-1, 0, 2)$ ja $\bar{w} = (2, -2, 2)$. Määritä projektio $\text{proj}_{\bar{w}}(\bar{v})$.